

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННО-ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

23 червня 2023 року

Хмельницький

№ 72/ 10 – рк/к

Про припинення бездіяльності,
що містить ознаки порушення
законодавства про захист
економічної конкуренції

Адміністративна колегія Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення), за результатами проведеного аналізу рішень органів місцевого самоврядування Тернопільської області на предмет дотримання вимог законодавства про захист економічної конкуренції

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Відділенням проводилося дослідження на предмет дотримання вимог законодавства про захист економічної конкуренції органами місцевого самоврядування на ринку реалізації товарів, надання послуг і виконання робіт у тимчасових спорудах (далі – ТС) в територіальних межах Тербовлянської міської об'єднаної територіальної громади.
- (2) За результатами проведеного дослідження Відділенням виявлено обставини, які свідчать про наявність у діях Тербовлянської міської ради (Інформація, доступ до якої обмежено) ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до обмеження конкуренції, з огляду на наступне.

2. ОРГАН, ЯКОМУ НАДАЮТЬСЯ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- (3) Тербовлянська міська рада (далі – Міська рада) є повноважним представником Тербовлянської міської об'єднаної територіальної громади, до якої входять місто Тербовля, яке є центром громади та 27 сіл.
- (4) Місцезнаходження юридичної особи (Інформація, доступ до якої обмежено).
- (5) Міська рада є органом місцевого самоврядування, що представляє Тербовлянську міську територіальну громаду та здійснює від її імені та в її інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, законами та іншими нормативно-правовими актами.
- (6) Виконавчими органами сільських, селищних, міських рад, згідно статті 11 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» є їх виконавчі комітети, відділи, управління та інші створювані радами виконавчі органи, які підконтрольні і підзвітні відповідним радам.
- (7) На території Тербовлянської міської об'єднаної територіальної громади повноваження органів місцевого самоврядування здійснюються Міською радою та її виконавчим комітетом.

- (8) Міська рада уповноважена розглядати та вирішувати будь-які питання, віднесені законодавством до компетенції органів місцевого самоврядування, а також утворених ними органів.
- (9) Відповідно до статті 2 Закону України «Про захист економічної конкуренції» цим Законом регулюються відносини, зокрема органів місцевого самоврядування із суб'єктами господарювання, у зв'язку з економічною конкуренцією. Цей Закон застосовується до відносин, які впливають чи можуть вплинути на економічну конкуренцію на території України.
- (10) Таким чином, сфера застосування Закону України «Про захист економічної конкуренції» поширюється на відносини Міської ради із суб'єктами господарювання.

3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (11) Основними нормативно-правовими актами, якими повинні керуватися органи місцевого самоврядування в питаннях регулювання діяльності суб'єктів господарювання на регіональних ринках реалізації товарів, надання послуг і виконання робіт у тимчасових спорудах є: Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»; Закон України «Про благоустрій населених пунктів»; Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»; наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 21 жовтня 2011 року № 244 «Про затвердження Порядку розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності»; ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій»; ДБН В.2.2-23:2009 «Будинки і споруди. Підприємства торгівлі»; Зміна № 1 ДБН Б.2-5:2011 «Благоустрій територій».
- (12) Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» до повноважень сільських, селищних і міських рад у сфері благоустрою населених пунктів належить зокрема затвердження місцевих програм та заходів з благоустрою населених пунктів та затвердження правил благоустрою територій населених пунктів.
- (13) Відповідно до частини першої статті 20 Закону України «Про благоустрій населених пунктів», організацію благоустрою населених пунктів забезпечують місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування відповідно до повноважень, установлених законом.
- (14) Згідно з частиною четвертою вказаної вище статті рішення місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо благоустрою території певного населеного пункту є обов'язковим для виконання розміщеними на цій території підприємствами, установами, організаціями та громадянами, які на ній проживають.
- (15) Правові та організаційні основи містобудівної діяльності, в тому числі розміщення тимчасових споруд для здійснення підприємницької діяльності, встановлюються Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності».
- (16) Відповідно до частини четвертої статті 28 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності здійснюється в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері містобудування.
- (17) На виконання зазначеної норми закону наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 21 жовтня 2011 року № 244 затверджено Порядок розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності (далі – Порядок № 244), який визначає механізм їх розміщення.
- (18) Наказом Міністерства розвитку громад та територій від 23.11.2020 № 284 затверджено зміни до Порядку № 244, які набрали чинності 09.02.2021.

- (19) Порядок № 244, є обов'язковим для виконання центральними органами виконавчої влади їх територіальними органами, місцевими державними адміністраціями, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами і організаціями всіх форм власності та громадянами. Чинним законодавством не передбачено розроблення та затвердження альтернативних порядків розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності.
- (20) Відповідно до викладеного, органи місцевого самоврядування повинні неухильно дотримуватись норм та вимог, встановлених Порядком № 244.
- (21) Так, відповідно до пункту 2.1. Порядку № 244 підставою для розміщення тимчасової споруди торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності ТС є паспорт прив'язки ТС.
- (22) Пунктом 2.2. Порядку № 244 визначено, що замовник, який має намір встановити ТС, звертається до відповідного виконавчого органу сільської, селищної, міської ради або районної державної адміністрації із відповідною заявою у довільній формі про можливість розміщення ТС.
- (23) У пункті 2.3 Порядку № 244 зазначено, що до заяви додаються:
- графічні матеріали із зазначенням бажаного місця розташування тимчасової споруди, виконані замовником у довільній формі на топографо-геодезичній основі М 1 : 500 кресленнями контурів ТС з прив'язкою до місцевості;
 - реквізити замовника (найменування, прізвище, ім'я, по батькові, контактна інформація) та напрям підприємницької діяльності.
- Цей перелік документів є вичерпним.
- (24) Згідно з пунктом 2.6 Порядку № 244 для оформлення паспорта прив'язки ТС замовник звертається до органу з питань містобудування та архітектури із додатковою заявою щодо оформлення паспорта прив'язки ТС, до якої додає:
- схему розміщення ТС (додаток 1);
 - ескізи фасадів ТС у кольорі М 1: 50 (для стаціонарних ТС), які виготовляє суб'єкт господарювання, який має у своєму складі архітектора, що має кваліфікаційний сертифікат, або архітектор, який має відповідний кваліфікаційний сертифікат (додаток 1);
 - технічні умови щодо інженерного забезпечення (за наявності), отримані замовником у балансоутримувача відповідних інженерних мереж.
- Зазначені документи отримуються самостійно.
- (25) Слід зазначити, що до внесення змін до Порядку № 244 (в редакції від 21.10.2011) для оформлення паспорта прив'язки ТС було передбачено надання замовником «схеми благоустрою прилеглої території, складену замовником або суб'єктом підприємницької діяльності, який має відповідну ліцензію, архітектором, який має відповідний кваліфікаційний сертифікат, відповідно до Закону України "Про благоустрій населених пунктів України", проте із внесенням змін (в редакції від 09.02.2021) надання такого документу не передбачено.
- (26) Відповідно до пункту 2.11 Порядку № 244, паспорт прив'язки ТС включає:
- титульний аркуш зі зазначенням реквізитів замовника (найменування/прізвище, ім'я та по батькові (за наявності)/ місцезнаходження ТС/контактна інформація) та напряму підприємницької діяльності;
 - схему розміщення ТС, виконану на топографо-геодезичній основі у масштабі 1:500;
 - ескізи фасадів ТС у кольорі М1:50 (для стаціонарних ТС);
 - технічні умови щодо інженерного забезпечення ТС, отримані замовником у балансоутримувача відповідних мереж.
- Цей перелік документів є вичерпним.

- (27) Пунктом 2.13 Порядку № 244 передбачено, при оформленні паспорта прив'язки ТС забороняється вимагати від замовника додаткові документи та отримання ним погоджень, непередбачених законом та цим Порядком.

4. ОЦІНКА ДІЙ МІСЬКОЇ РАДИ

- (28) Рішенням Міської ради від 28.03.2013 № 1321 затверджено «Порядок розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності на території Терехівської міської ради» (далі – Порядок).
- (29) При прийнятті рішення № 1321 від 28.03.2013 Міська рада керувалась вимогами Порядку № 244, який діяв в редакції від 21.10.2011, однак із внесенням змін до Порядку № 244, які набрали чинності 09.02.2021, Міською радою не приведено власний Порядок у відповідність до вимог чинного законодавства.
- (30) Відділенням здійснено аналіз даного Порядку та встановлено, що окремі пункти не відповідають вимогам Порядку № 244.
- (31) Відповідно до пункту 3.6 Розділу 3 Порядку *«Порядок отримання паспорта прив'язки ТС»* - для оформлення паспорта прив'язки замовник звертається до органу з питань містобудування та архітектури із додатковою заявою щодо оформлення паспорта прив'язки ТС, до якої додає:
- схему розміщення ТС (додаток 1);
 - ескізи фасадів ТС у кольорі М 1:50 (для стаціонарних ТС), які виготовляє суб'єкт господарювання, що має ліцензію на виконання проектних робіт, або архітектор, який має відповідний кваліфікаційний сертифікат (додаток 1);
 - *схему благоустрою прилеглої території, складену замовником або суб'єктом підприємницької діяльності, який має відповідну ліцензію, архітектором, який має відповідний кваліфікаційний сертифікат, відповідно до Закону України «Про благоустрій населених пунктів України»;*
 - технічні умови щодо інженерного забезпечення (за наявності), отримані замовником у балансоутримувача відповідних інженерних мереж.
- Зазначені документи замовником отримуються самостійно.
- (32) Пунктом 3.9 Порядку передбачено, що паспорт прив'язки включає, зокрема і Схему благоустрою прилеглої території.
- (33) Проте, пунктом 2.6 Порядку № 244 не передбачено, що для оформлення паспорта прив'язки ТС замовнику необхідно надати Схему благоустрою прилеглої території, як не передбачено наявність такого документу і пунктом 2.11 Порядку № 244, що визначає перелік документів, які включає паспорт прив'язки.
- (34) Порядком № 244 визначено вичерпний перелік документів, які замовнику необхідно подати для оформлення паспорта прив'язки ТС та документів, які включає паспорт прив'язки, натомість, у випадку розширення органами місцевого самоврядування переліку документів, потенційні учасники ринку витрачають більше часу, ресурсів та коштів для їх підготовки (у випадку залучення третіх осіб для виконання документів), що створює для суб'єктів господарювання додаткові перешкоди для ведення господарської діяльності та може обмежувати інтенсивність конкуренції на ринку реалізації товарів, надання послуг і виконання робіт у ТС.
- (35) В результаті дослідження питання щодо отримання Схеми благоустрою прилеглої території для оформлення паспорта прив'язки розміщення ТС для провадження підприємницької діяльності Відділенням встановлено що:
- Схема благоустрою прилеглої території є однією з різновидів геодезичної зйомки та являє собою актуальний топографо-геодезичний знімок місцевості у масштабі М 1:500, що відображає місце розташування елемента благоустрою з прив'язкою до місцевості із зазначенням розмірів та контурів такого елемента, виконаний сертифікованим інженером-геодезистом;

- на основі цієї зйомки суб'єкт підприємницької діяльності, який має відповідну ліцензію, архітектор, який має відповідний кваліфікаційний сертифікат виконує схему благоустрою прилеглої території.
- (36) Суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність (Інформація, доступ до якої обмежено) зазначається, що для виготовлення топогеодезичного знімку місцевості (М1:500) виконується ряд робіт, зокрема зйомці підлягають елементи благоустрою з прив'язкою до місцевості із зазначенням розмірів та контурів цих елементів, а вартість та термін виготовлення таких робіт залежить від конкретного замовлення та становить від 3500 грн.
- (37) Окрім того, згідно п. 3.25 Порядку – підставою для відмови у наданні паспорта прив'язки є, зокрема, подання неповного пакету документів.
- (38) Відтак, неподання суб'єктом господарювання *Схеми благоустрою прилеглої території* при наданні заяви на отримання паспорта прив'язки для розміщення ТС може призвести до ухвалення рішення про необґрунтовану відмову щодо його отримання.
- (39) Таким чином, бездіяльність Міської ради, що полягає у неприведенні Порядку у відповідність до чинного законодавства створює додатковий регуляторний бар'єр на ринку реалізації товарів, надання послуг і виконання робіт у ТС в територіальних межах Тереховлянської міської об'єднаної територіальної громади, оскільки призводить до зайвих втрат фінансових ресурсів та обмеження конкуренції на цьому ринку.
- (40) Конкурентна політика в цілому спрямована на недопущення обмеження конкуренції, зокрема, з боку органів місцевого самоврядування. Відповідно до законодавства, дії чи бездіяльність, що призводять до обмеження, усунення або ліквідації конкуренції на ринку, заборонені.
- (41) Частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції», встановлено, що органи влади, органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (42) Відповідно до пункту 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є, зокрема антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю.
- (43) Відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що антиконкурентними діями, органів влади, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (44) Згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вчинення антиконкурентних дій органами місцевого самоврядування забороняється і тягне за собою відповідальність встановлену законом.
- (45) Таким чином, бездіяльність Тереховлянської міської ради, яка полягала у неприведенні Порядку до вимог чинного законодавства, містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування, які можуть призвести до обмеження конкуренції на ринку реалізації товарів, надання послуг і виконання робіт у тимчасових спорудах в територіальних межах Міської ради.

Враховуючи вищевикладене, з метою припинення бездіяльності, що містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, на підставі статей 7, 12¹, 14

Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктів 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482), зі змінами, адміністративна колегія Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

РЕКОМЕНДУЄ:

Теребовлянській міській раді (Інформація, доступ до якої обмежено) припинити бездіяльність, яка містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування, які можуть призвести до обмеження конкуренції на ринках реалізації товарів, надання послуг і виконання робіт у тимчасових спорудах, а саме: привести Порядок розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності на території Теребовлянської міської ради, затверджений рішенням Теребовлянської міської ради від 28.03.2013 № 1321, до вимог чинного законодавства України.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Частиною третьою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Про результати розгляду цих рекомендацій та здійснені заходи необхідно повідомити Відділення у **30-денний строк** з дня їх одержання.

Голова адміністративної колегії,
голова Відділення

Олег ФЕДОРЧУК